

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Hiszpanija.

Messenger des Chambres z dnia 28. Października zawiera następujący list z Bajonny z dnia 21. wspomnionego miesiąca: »Jest rzeczą pewną, iż Valdez poznawszy jak dalece jego poświęcił i jego stanowisko bez pomocy może wystawić na niebezpieczeństwo sprawę, której się poświęcił, stawil się pod rozkazy Miny, z którym dzisiaj musiał się połączyć. — Obadwa korpusy Miny i Valdeza nie liczą nad 700 ludzi, i pewna, że w tych dniach będą u nas szukały schronienia, inaczej pokazanie się Miny musiałoby pociągnąć za sobą zbiegostwo wojska hiszpańskiego. Wszelako nie jest to do prawdy podobnym, gdy uważymy, że batalijon szóstego pułku lekkiego, który tak silnie Chapalangarę (Pablo) odparł, jest z tych, na którego pomocy zbiegowie najwięcej polegali.« Dalej *Messenger* z dnia pomienionego wyraża: »Depesza telegraficzna z Bajonny z dnia 26. Paźdz. donosi, że Mina wszedł do Irun dnia 25. około godziny 3. z południa. Znajdujące się tamże wojsko prowincyjne cofnęło się za jego zbliżeniem się. Poczci rojalistów z 16. ludzi, który stał na moście na Bidassoa, przeszedł do Francyi i złożył broń. Mina zabawiwszy krótko udał się ze swymi ludźmi do San Sebastian.

Wielka Brytania i Irlandyja.

Xiąże Talleyrand i Hr. Matuszewicz mieli w d. 21. Października narady z Xięciem Wellingtonem, a Posłowie Holenderski, Pruski i Hiszpański z P. Aberdeen.

Sunn zapewnia, że Król zagai Parlament nową od tronu w dniu 2. Listopada. Do tego czasu trudnić się będą Izby przygotowywaniem urzędzeniami: W dniu 1. Listopada, Xiążę Wellington i P. Peel zamysłali dać zwyczajne wielkie obiady, na które każdy zaprosi tych Członków swojej Izby, którzy zwykli z Ministrami głosować, i na których mowa od tronu uprzednio ma być odczytana. Zresztą Król ma być zdrowszy, jak wprzód.

W dniu 22. było znowu zgromadzenie gabinetowe, które trwało trzy godziny. Wprzód

naradzał się Hrabia Aberdeen z Xięciem Talleyrandem.

Podług doniesień z Edynburga w gazetach angielskich, Karol X. w towarzystwie Xięcia Bordeaux przybył w dniu 20. Paźdz. do miejsca przysiężnego swego mieszkania w Edynburgu. Władza i mieszkańcy przyjęli go z wysokiem poważaniem.

Z Jamaiki odebrano w Londynie gazety dochodzące do dnia 30. Sierpnia, z Kantonu do dnia 1. Maja, a z Singapore do dnia 12. Czerwca. Pierwsze donoszą, że podwakroć nastawano na życie Boliwara; pierwszy zamach uczynił Officer, a drugi czarny, którego ujęto nagrodą 2000 talarów. Oswobodziciel chcąc ująć niebezpieczeństwo, które jego życiu zagrażało, przeniósł się do mieszkania Jenerała Montillo.

Podług wiadomości z Madras do d. 20. Czerwca, wybuchła Cholera na okręcie »Berwickshire«; umarło 18 ludzi, a 30 do 40 znajdowało się chorych; na innych okrętach do Indyj żeglujących nie pokazały się dotąd żadne ślady tej choroby.

Francyja.

Król przyjmował w dniu 25. Października na prywatnem posłuchaniu Jenerała Majora Juel, nadzwyczajnego Posła i pełnomocnego Ministra Duńskiego, który podał Królowi list swojego Monarchy, zawierzytelniający go w tym charakterze na dworze francuzkim.

W dniu 25. t. m. dał Król posłuchanie Xięciu Suzo, Posłowi tymczasowego Rządu Greckiego, i Panu Marmier wyslanemu przez korpusta Jenerała Schneider w Morei dla złożenia Monarsze hołdu.

Postanowieniami król. z dnia 22. i 23. Paźdz. mianowani zostali Hr. Eugen. de Harcourt, Członek Izby Deputowanych, Posłem francuzkim w Hiszpanii, a Hr. Rumigny, od trzech lat Posłem francuzki w Monachijum, Posłem w Berlinie.

Monitor z dnia 28. Paźdz. zawiera raport Ministra spraw wewnętrznych do Króla, w którym będące we Francyi liczne, nader ważne starożytne pomniki i sześcaki w historycznym wykazie są wymienione, tudzież propozycją, aby mianowany był Jeneralny Inspektor dla historycznych pomników z płacą 8000 franków, nie licząc w to kosztów podróży. Król potwierdził ten projekt i mianował P. Ludwika Vitet na ten urząd.

Komisyja śledcza sądu Parów udała się w dniu 25. Października dla wysłuchania Ministrów do Vincennes.

Monitor z dnia 25. Paźd. zawiera dwa postanowienia królewskie obejmujące nowe przepisy względem mostów i dróg, które poprzedza długi i obszerny raport Ministra spraw wewnętrznych.

W dniu 24. Paźd. ogłoszono następujące nowe wybory w Paryżu: Z Abeville: P. Estancelin; Villeneuve le Roi: P. Thenard; Langres: P. Vandeuil; Neufchatel: P. Hely d'Oissel; Rethel: Jenerał Clausel; Orlean: P. Sewin Moreau; Chinon: P. Girod de l'Ain; Troyes: P. Kazimierz Perrier; Laffleche: P. Salvandy; Briey: P. Milleret; Chateau Salins: Baron Louis; Quimper: P. Bastard de Vergnifinne; Redon: P. Gaillard Kerbertin; Aix: Radzca Stanu Thiers; Marsylija: P. Reynard; Cosne: P. Dupin starszy; Cholet: P. Dubois, Jenerałny Prokurator; Chateaurault: P. Levoyer d'Argenson; Dole: Jenerał Bachelu; St. Brieux: P. Riollay, Szef batalijonu inżynierów. Kollegijum wyborcze siódmego obwodu Sekwany zebrało się w dniu 23. i 24. Października; lecz na tém zgromadzeniu nie przyszło do potrzebnej większości głosów względem trzech kandydatów, P.B. Barthe, Bavoux i Boullay de la Meurthe. Nakoniec w dniu 25. na trzecich rugach otrzymał P. Barthe większość głosów i został Deputowanym ogłoszony.

Dziennik rozpraw z dnia 26. Paźd. oświadcza, że wieści o wystąpieniu niektórych Członków z Ministryjum potwierdzają się. Pewną jest, że Xiążę Broglie i Guizot podali o swoje uwolnienie. Powody ich wystąpienia są zaszczytne. Prefekt Sekwany, mówi toż pismo, przez odezwę swoją podczas ostatnich rozruchów w Paryżu wydaną, stawiał się wyraźnie w opozycyi przeciw Izbie Deputowanych i Ministryjum, którzy do zniesienia kary śmierci zachęcali, jakoteż przeciw Jenerałowi Lafayette, który tak mocno ten projekt popierał. Tak widoczna opozycyja podwładnego urzędnika przeciw wyższym władzom nie powinna mieć miejsca, a przeto albo Prefekt powinien był być zagniony wziąć uwolnienie, lub większość Izby Deputowanych i Ministryjum powinny były ulżyć Prefektowi. Śród tych okoliczności żądali pomienieni Ministrowie oddalenia Prefekta z powodu, że będąc mocno połączeni z zaczeponą większością, obowiązani są pod jej nieobecność (ponieważ Izba odroczonej do d. 3. Listopada), tylko onę bronić i niedopuszczać, aby podwładny urzędnik w Paryżu naganiał postępowanie całego zgromadzenia, które w tej chwili przez Kollegijum wyborcze jednomyślnie jest pochwalone. Poczém żądali uwolnienia. Jak się zdaje, Minister sprawiedliwości nie zgadzał

się na obwinienie Prefekta Sekwany. A tak nie pozostawało nic więcej PP. Broglie i Guizot, jak prosić Króla o uwolnienie, na co jak słyhać, Król zezwolił.

Podług *Journal des Debats* z dnia 27. Października ma zajść odmiana nietylko w osobach, ale nawet w systemacie Ministryjum. Ofiarować miano różnym Członkom Izby obudwóch miejsca w Ministryjum, a między innymi Hr. d'Argout z Izby Parów. Ministryjum utworzone będzie z mężów lewej strony, i my, mówi pomieniony dziennik, spoglądamy z trwogą na skutki, jakie taki skład sprawi na Izbie, która się zbierze w dniu 3. Listopada.

National z dnia 28go Października wyraża: »Zamierzona odmiana w Ministryjum, podług której trzech Ministrów miało się usunąć, nie przyszła do skutku, i zdaje się, że onej zaniechano. Wszakże, zdaje się, iż zamysłają o zupełnej odmianie systematu. Słyhać, iż nie napróżno zasiągają wyższego zdania Jenerała Lafayette.

Podług zasięgniętych dokładnych wiadomości policyjnych okazało się, że do rozruchów w d. 18. i 19. nie należeli rzemieślnicy, lecz tylko próżniacy, niemający się z czego utrzymać. Pośpieszamy, mówi *Courier francais*, oddać sprawiedliwość tej pracowitej klasie, która zawsze jest gotowa na niebezpieczeństwa, lecz rzadko daje powód do zamieszania.

Sąd policyjny poprawczkiej Paryżkiej zawyrokował w d. 20. Października przeciw czterem dziennikom, które nie uzyskawszy upoważnienia, wychodziły. Redaktor i wydawca dzień. *Independant* zostali uwolnieni; redaktor dzień. *Revolution* skazany na sześciomiesięczne więzienie i karę pieniężną 1200 fr., drukarz tego dzień. na areszt miesięczny i karę pieniężną 200 fr., redaktor dzień. *Toassin* również skazany na półroczne więzienie i karę pieniężną 200 fr., drukarz zaś uwolniony; redaktor dzień. *Aigle* musi miesiąc siedzieć i zapłacić 200 fr. kary, drukarz jest uwolniony.

Burmistrz w Nimes wydał rozporządzenie, podług którego nikt z obywateli, kto nie należy do wojska lub gwardyi narodowej, nie powinien nosić wąsów, każdy przeciwnie działający powinien być przez policyję władzy administracyjnej podany, która właściwe przedsięweźmie środki. — Pewien dziennik czyni nad tém rozporządzeniem następujące uwagi: »Cóż to ma znaczyć? Żyjemyż pod rządem wolności? Cóż uczynią temu, który będzie przed zwierzchnością oskarżony? Jakie środki będą przeciw takowemu przedsięwzięciu? Bez wątpienia każą

im pogolić wasy, jeżeli się onych sami dobro-
wolnie nie pozbędą.»

Messenger wyraża: »Podług bardzo obszér-
nego doniesienia z Algieru względem skutków
Komissji śledczej, zdaje się być rzeczą dowie-
dzioną, że nie nie wzięto ze skarbu Kassaby,
i że byłoby nawet fizyczném niepodobieństwem,
zabrać tamże jakie znaczne summy; że, jeżeli
skarb publiczny, należący do zdobywcy, nie udzie-
lił się dla majątków prywatnych, inaczej stało
się z prywatnym skarbem Deja i znamienitszych
Magnatów tureckich, którzy w stosunku summ,
które im pozwolono wziąć z sobą, musieli się
okupić. Komissya musiała zatem przedsięwzięć
badania względem tych pośrednich grabieży, i
ważną jest rzeczą, iż z niezachwianą stałością
odkryła tych zdzierców, ponieważ rozmaite po-
dejścia wielu mężów zagrażały hańbą.«

Zjednoczone Niderlandy.

— *Z Hagi dnia 25. Października.* —

Ogłoszono tu dwa postanowienia królewskie
treści następującej: 1) »My Wilhelm i t. d. Za-
patrzywszy się na postanowienie Nasze z dnia 4.
b. m., mocą którego udzieliliśmy Naszemu uko-
chanemu Synowi Xięciu Oranii, kierunek w Na-
szem imieniu tymczasowego rządu w prowincy-
jach południowych, prawą władzę jeszcze uznaję-
jących; i zważywszy, że z rozmaitych postąpień
tego rządu jasno się wykazuje, że uznawanie
władzy prawej, już zupełnie w prowincjach po-
łudniowych ustało; postanowiliśmy i stanowimy:
Art. 1. Udzielone ukochanemu Synowi Naszemu
Xięciu Oranii przez postanowienie Nasze z d. 4.
b. m. pełnomocnictwo uważa się za ukończone.
Art. 2. Rząd nasz będzie się odtąd stosownie do
ustawy konstytucyjnej, ograniczać tylko na pro-
wincjach północnych i W. Xięstwie Luxem-
burskiem, co się przecież dotyczy i prowincyj po-
łudniowych, tak długo, dopóki za porozumie-
niem się z Naszymi Sprzymierzeńcami, nie za-
padnie bliższe w tej mierze postanowienie. Art.
3. Twierdze: Antwerpia, Maestrycht i Venloo,
będą jednakże osadzone wojskiem Naszém i o-
głoszone zostaną za będące w stanie oblężenia,
gdzieby to jeszcze nie nastąpiło, gdy tego do-
wódcy Nasi w tychże, uznają potrzebę. Kopije
niniejszego mają być udzielone ukochanemu Sy-
nowi Naszemu Xięciu Oranii, Naszemu ukocha-
nemu Synowi drugiemu Xięciu Fryderykowi Ni-
derlandzkiemu i t. d.« — II.) My Wilhelm i t. d.
Stosownie do dzisiejszego postanowienia Nasze-
go i zważywszy, że ukochany Syn Nasz Xiąże
Oranii npoważnił przez pierwszy paragraf posta-
nowienia swojego z d. 16. b. m. Gubernatorów i
Członków deputowanych do Stanów prowincyo-

nalnych w tych prowincjach, które władzę jego
uznawały, ażeby zatwierdził sami te sprawy, które
ku temu za właściwe uznają, a w wymagają-
cych jego decyzji, ażeby bezpośrednio udawali
się do niego; uznaliśmy za rzeczą stosowną po-
stanowić, że Gubernatorowie i Stany provin-
cyjonalne mają odtąd w przypadkach wyżej ozna-
czonych, znosić się respektiwe z dowódcami
twierdz Maestrychtu i Antwerpii; którymto do-
wódcom udzielamy najwyższą władzę, jaką sobie
zawarował ukochany Syn Nasz Xiąże Oranii, wy-
żej przytoczonym postanowieniem z d. 16. b. m.
Kopije niniejszego i w dniu dzisiejszym wyda-
nego a to poprzedzającego postanowienia, mają
być przesłane Gubernatorom prowincyj Limburg
i Antwerpii i t. d. Dan w Hadze d. 20. Paźdz.
1830 r. Wilhelm.«

Uchwałą wyszłą w d. 25. Października z daty
23. t. m., odwołującą się do poselstwa z d. 20.
t. m., aby o ile być może, jak najprędzej w ad-
ministracyi ograniczającej się tylko na północne
prowincyje prościejszy i oszczędniejszy systemat
był zaprowadzony: mianował Król Komissyją
Stanu, która zajęć się powinna modyfikacyami,
jakieby we wszystkich wydziałach powszechnego
zarządu, Radzie Stanu, Izbie rachunkowej, w
Kollegijum mennicy, i we wszystkich innych ga-
łęziach administracyi prowincyj północnych, mo-
gły być zaprowadzone, aby wydaty oszczędność
i prościejsze postępowanie, których wymagają o-
koliczności, w jakich się ojczyzna znajduje i ja-
kie z należytą potrzebą służby publicznej można
pogodzić. Na Członków tej Komissji, w któ-
rej Minister skarbu będzie przewodniczył, mia-
nowani są: PP. van Alphen, Bakker, van Boe-
lens, Byleveld, Donker Curtius, Ingenhous,
Luzac, van Reenen, Sandberg i Weerts. Re-
zultaty tych śledztw powinna ta Komissya nie
razem, ale tylko następnie, jak będą osiągnię-
ne, ze stosownemi projektami Królowi przed-
stawić.

Pierwsza Izba Stanów Jeneralnych, dla pro-
wincyj północnych, urządziła się w d. 24. Paź-
dziernika i przy tej sposobności używała języka
holenderkiego, odstąpiwszy od regulaminu, prze-
pisującego używanie obudwóch języków.

Dz. Staats-Courant powiada: »Podług rapor-
tów od wojska ruchomego w okolicach Antwer-
pii, wydarzają się tam prawie codziennie ntar-
czki. Między innemi przyszło d. 21. Paźdz. pod
Waelhem do bardzo żwawej rozprawy. Kilku
nieprzyjacielskich żołnierzy ośmieliło się zatknąć
na moście trójholorową chorągiew; jeden z nich
poległ. Działa nasze, które były wystawione
na to, że przez mocny ogień mogły być zde-
montowane, zostały przez kilku odważnych upro-

wadzone i za usypanym wałem poprzecznym postawione. Na tem stanowisku ubito któregoś dnia artylerzystę; raniono starszego sierżanta i 4 żołnierzy od artylerji, oraz 10 fizylijerów. Odznaczył się szczególnie Kapitan Ditt, któremu kula kaszkiet przeszła. Nieprzyjacieli pozostawił chorągiew na moście, którą zabrał biegle jeden pływak nazwiskiem Bajink. Prócz tego został ciężko ranny w ostatniej potyczce Porucznik Siam, Adjutant Jenerała Majora Favauge.

Wspomniane pismo przygania Dziennikowi *d'Anvers*, że umieścił wyjęte z niektórych Gazet Bruxelskich obwinienie: iż do spustoszeń w wielu okolicach Belgijum, przyczyniali się przebrani Holendrzy. Obwinienie to, mówi *Staats-Courant*, jest śmiesznem nawet w oczach tych, którzy je rozsiewają i nie może działać tylko na umysły najnieoświeczonego pospólstwa.

— *Z Antwerpii d. 24. Października.* —

Komendant tutejszj twierdzy otrzymał rozkaz od dowodzącego czwartą dywizyją wojskową, iż od dnia dzisiejszego ani dyliżanse ani wozy prywatne nie będą mogły odchodzić do Bruxelli, Mecheln, Lowanijum, Lier i Gandawy, z którymi to miejscami wszelki związek przerwany został, tak dalece, iż do Antwerpii nikt nie będzie wpuszczony, kto nie udowodni, iż jest mieszkańcem tego miasta, lub nie usprawiedliwi dostatecznie powodów podróźowania swojego w Holandji. — Dnia dzisiejszego słyszano tu przez trzy godziny strzelanie z armat; strzelanie działo się w odległości ćwierci mili od miasta. Później przyprawiono kilku rannych. W mieście jest spokojnie; po ulicach chodzą mocne patrole. — Przedsięwzięte ze strony władz wojskowych środki przekonywają, że postanowiono bronić miasta do upadłego. — Mówią, że Jenerał Chassé oświadczył, iż w razie nagłym bynajmniej miasta ochraniać nie będzie. Powstańcy obeszli Antwerpię i dziś przyszło już do spotkania z nimi z tamtej strony miasta pod Wynigem. Słychać, że powstańcy osmielili się podsunąć aż do Baarle, o 4 godziny drogi od Bredy. — Dnia wczorajszego przyszło do bitwy pod Oostburg między ochotnikami Gandawskimi, którymi dowodzi Dr. Grégoire, a wojskiem od marynarki. Pierwsi musieli się cofnąć i mieli 5 czyli 6 rannych. — Z Holandji przybyło tu kilku belgickich wojskowych, bez broni, którzy wracają do domów swoich. Mówią, że zaraz po ukończeniu tutaj rozdziału żołnierzy belgickich od holenderskich, ci ostatni będą wyłącznie pełnić służbę w Antwerpii. — Tutejszy *Journal du Commerce* powiada, że pewien negocyjant podaje projekt odłączenia Antwerpii od Belgijów i Holandji, i utworzenia z niej miasta wolnego. Dawniej Ant-

werpija należała do miast anzeatyckich i była w tenczas w stanie bardzo kwitnącym i zamożnym.

— *Z Bruxelli d. 21. Października.* —

Od dni kilku wystawione jest miasto na wszystkie okropności anarchii i zuchwałości pospólstwa. Im bliższa jest chwila stanowca, tym gorliwsze czynią o sobie zachody stronnictwa. Jedno uzbroiwszy swoje gronady przebiega ulice wołając: »Precz z rządem tymczasowym! Nie chcemy Kongressu!«, to znowu: »Precz ze zdrajcami! precz ze szlachtą! lud niechaj rządzi!« Lecz nie skończyło się na wołaniu; płynęła krew w Bruxelli i płynęła jej nie mało, a postawienie drzew wolności wskazuje dostatecznie, jakie mają zamiary Jakobini, którzy tu z Paryża przybyli. Rząd nie przestaje czynić odezwy do ludu, nakłaniając go do zgody, jedności i pokoju. — Don Juan van Halen został arestowany w Mons, dla tego, że gdziekolwiek przybył, działy się zaburzenia i rabunki. Z van Halenem arestowano jak mówią Wicehr. Culhat, którego obwiniono o zdradę ludu. Pierwszego osadzono w cytadelli w Mons i rozpoczęto z nim badania. Depntacyja przystana z Mons żądała pozwolenia; aby go odesłano pod eskortą do Bruxelli, uznano jednak za rzecz stosowniejszą sądzić go w Mons. Miano przy nim znaleźć bardzo ważne papiery. — I tutaj arestowano kilka osób podejrzanych o namawianie pospólstwa do rabunku.

— *Z tamtąd d. 23. Października.* —

Odebrano tu następujące pismo od Hr. Cruquembourg, Adjutanta Xięcia Oranii: »JKWys. Xięzę Oranii, poleca Podpułkownikowi Malherbe, udać się do rządu tymczasowego w Bruxelli i donieść mu, że JKWys. mając na względzie odezwę z d. 16. b.m., jest zdana, iż Belgowie i ón jeden wspólny cel mając przed sobą, takowy temiż samymi środkami osiągnąć pragną. Naturalnym wypadkiem takiego stanu rzeczy, powinno być zawieszenie broni, ażeby krew belgicka płynąć zaprzestala. Z tej więc przyczyny rozkazał JKWys. zaproponować rządowi tymczasowemu, aby polecił wojsku swemu wstrzymać wszelkie poruszenia przeciwko wojsku, które zajmnie jeszcze niejaką część prowincji belgickich, a za to przyrzeka JKWys., iż ze strony wojska przed Antwerpiją stojącego, żadna zaczepka nie nastąpi tak długo, dopóki proponowane niniesjżem zawieszenie broni, obustronnie zachowane będzie. JKWys. donosi zarazem rządowi tymczasowemu, iż uwolnił znajdujących się na pontonach tych wszystkich jeńców, których los jedynie od niego zależał. Dan w Antwerpii d. 16. Paźdz. 1850. Hr. Cruquembourg, Pułkownik Adjutant JKWci. Xięcia Oranii. Widziałem i zatwierdzam: Wil-

helm, Xiążę Oranii.« — Odpowiedź rządu tymczasowego na powyższe pismo, datowane d. 20. b. m. jest następująca: »Komitet centralny rządu tymczasowego poleca Kawalerowi Gamond, ażeby przedstawił JKWci. Xięciu Oranii, iż nie pierwój może nastąpić postanowienie rządu tymczasowego, polecające wojsku, które ma do swojej dyspozycji, względem wstrzymania poruszeń naprzeciw wojsku nieprzyjacielskiemu, znajdującemu się w Belgijach, dopóki nie będzie powyższe przekonanie: 1) że całe to wojsko nieprzyjacielskie zostaje wyłącznie pod rozkazami Xięcia Oranii; i że mu jest jako swemu naczelnemu wodzowi, posłuszne; 2) że Xiążę wyda temuż wojsku rozkaz opuszczenia prowincji Antwerpii, miasta Maestrychtu i cytadeli Dendermonde (Termonde), oraz cofnięcia się na tamtą stronę Moerdyk w Holandyi; 3) Nakoniec, że rozkaz ten punktualnie i w czasie ile być może najkrótszym wypełniony zostanie. — Rząd tymczasowy nie omieszka pośpieszyć z uwolnieniem wszystkich jeńców holenderskich, jak skoro ani jeden z Belgijczyków przemocą w Holandyi zatrzymywany nie będzie.«

Rząd tymczasowy zawyrokował dobrowolną pożyczkę 5 milion. na sześć procentu. Obligacje mają być przyjmowane za stałe podatki w latach 1831 i 1832 za gotowe. Bankierom i Agentom, którzy się tym zatrudnić zechcą, przyrzeczono prowizyję po 1/4 od sta.

Dla rozmaitych prowincyj mianował rząd tymczasowy Komissarzów zastępców swojej władzy. Twierdza Flesinga ogłoszona jest za będącą w stanie oblężenia. Król. holenderska korweta i bryg przybył do tamecznej zatoki w d. 18. Października z Texel i Helvoetsliuis.

Z Antwerpii piszą pod d. 21. Października: »Dzisiaj wieczorem zawinął do naszego portu statek parny angielski z depeşami. Mówią, że w Flesindze stoi jeszcze więcej okrętów angielskich. Dzisiaj słyhać było kanonadę aż w mieście. W Schille znowu się biją.«

Podług *Allgemeen Handelsblad* milicyja miejska Hagi miała podać Królowi petycję, upraszając Monarchę, iżby z powodu okoliczności że Xiążę Oranii jest naczelnym dowódcą milicyi, wydał rozporządzenie, iżby nie była w przypadku słuchać przeciwnych rozkazów, albowiem Xiążę mógłby jej łatwo dać rozkaz, by nie wystąpiła lub się zwróciła.

Wicebr. Pontecoulant, dowódca francuzkiej belgijskiej legii, wydał w Brugge odezwę, dla zabezpieczenia spokojności publicznej. Zakazane jest skupianie się na ulicy; ktokolwiek najdzie dóm, aby przez pogrozkę lub innym sposobem wycisnąć pieniądze, będzie śmiercią ka-

rany; każdy obywatel, któremu wiadomi są uczestnicy wypadku z d. 18., ma do głównej kwatery niezwłocznie donieść, inaczej będzie za współwinnego uważany. Zupelna amnestya jest dla tych, którzy skradzione rzeczy przyniosą do głównej kwatery.

W Bruxelli wybrano w d. 25. Października nową municypalność z zachowaniem formalności przepisanych od tymczasowego rządu. Burmistrzem został P. Roupe, miał 497 głosów; z dwóch z nim współubiegających się miał P. Trazignies 468, Hr. Felix de Merode 61 głosów.

Gazeta Dusseldorfska pisze z d. 28. Października: »Właśnie dowiadujemy się teraz, że miasto Antwerpiją oddano mieszkańcom.« — W Frankfurcie miano w d. 29. Października otrzymać przez sztafetę wiadomość, że Antwerpią osadziło wojsko belgijskie.

Courrier des Pays Bas zawiera następujące wiadomości od wojska: Mecheln, osadzone przez naszych ochotników, jest w stanie obrony. Związek między Mecheln i Lierre, gdzie korpus nasz pod sprawą P. Nidlon wzmocniony został ochotnikami z Tirlemont, i Kampine, zabezpieczony jest przez osadzenie wsi Duffel. Wczoraj wyruszyli nasi ochotnicy z Mecheln ku Antwerpii i spotkali się z Holendrami. Dano z obojjej strony kilka razy ognia; korpus nasz osadził wieś Walhem; nieprzyjaciel cofnął się za most obudwóch Neth, który zerwał. Ponieważ Holendrzy po drugiej stronie szaniec przedmostowy silną bateriją zastrajają, przeto przestali na osadzeniu wsi, opatrzeniu onej barykadami i zatknięciu chorągwi narodowej na wieży kościelnej. Cały lewy brzeg obudwóch rzek Neth osadzony jest przez naszych. Naprzeciwko stoi 12 do 1500 Holendrów pod Xięciem Sasko-Wajmarskim. Wojsko nasze w Lierre i Walhem otrzymuje nienastannie posiłki z Bruxelli, Lowanium i Tirlemont. Z Leodijum donoszą, że wojsko, które z tamtąd wyszło, obcuje w okolicy Maestricht. Ze wszystkich przyległych wsi przybywają włościanie do wzmocnienia tego 3 do 4000 wojska.«

Wiadomość telegraficzna dzienników paryskich o opuszczeniu Antwerpii przez wojsko holenderskie nie potwierdziła się. Podług wiadomości z Antwerpii Jenerał Chassé zamknął się w zamku, aby tę warownię do ostatniego bronić.

Według rozkazu Xięcia Oranii powinni Holendrzy i twierdzę Antwerpii opuścić. Lecz sądzą, że pójda za przykładem Jenerała Chassé, a nawet twierdzą, że rząd prawy przysłał onym w tej mierze rozkazy. — Jenerał van Geen pojechał ze zleceniem Króla Jmci do Belgijum. Jeżeli się Antwerpija zaraz nie podda, i powaga

królewska nie będzie całkiem przywrócona, więc w 24 godzinach będzie miasto uznane za będące w stanie oblężenia.

Rossyja.

— z Petersburga d. 14. (26.) Października. —

Generał Gubernator Moskwy na pierwsze swe doniesienie o zjawieniu się w tém mieście Cholery, miał szczęście otrzymać od N. Pana następne pismo: »Z serdeczną boleścią otrzymaliśmy wasze smutne doniesienie. Uwiadamiacie Mieg przez sztafety o postępkach choroby. Od waszych wieści zależeć będzie Mój wyjazd. Przybędę dzielić z wami niebezpieczeństwa i trudy. Ufność w woli Bożej! Pochwalam wszystkie wasze środki. Podziękujcie odemnie wszystkim, którzy wam w pracach dopomagają. Ja teraz najwięcej liczę na ich gorliwość.« 24. Września.

W dodatku do Nru 122 *Pszczoty północnej* czytamy, że Cesarz Jmć przekonawszy się osobiście, że w Moskwie przedsięwzięte zostały wszelkie środki ku zatamowaniu postępów Cholery, wyjechał z tamąd 8. b. m. w pożądanym zdrowiu i stanął w Twerze, gdzie zamierza przebyć ustawami zakreślony termin kwarantanny, dając tym sposobem przykład uległości prawom, które mądrość jego przepisała dla dobra poddanych. — Z miejsc, przez które przechodzi kordon opasujący Petersburg, otrzymano dokładne wiadomości o środkach użytych dla zastąpienia tej stolicy. Dwoisty wojskowy kordon przecina wszystkie prowadzące do niej gościńce; doświadczeni Generałowie są na jego czele. Po wszystkich drogach lądowych i wodnych rozestani przyboczni Adjutanci cesarscy czuwają nad ścisłym wypełnieniem przepisów. Symptomata choroby u większej części nowych chorych są słabsze niż były u początkowych.

Podług urzędowych ogłoszeń w Moskwie po d. 4. b. m. zostawało chorych 336, w ciągu tegoż dnia zachorowało 165, wyzdrowiało 1, umarło 57; po d. 5. b. m. zostawało chorych 443, w ciągu tego dnia zachorowało 154, wyzdrowiało 7, umarło 78, pozostało 512; w ciągu 6. b. m. zachorowało 194, umarło 90, wyzdrowiało 7, pozostało 609; w ciągu 7. b. m. zachorowało 182, umarło 116, wyzdrowiało 6, pozostało 657; w ciągu 8. b. m. zachorowało 128, wyzdrowiało 17, umarło 87, (do początku choroby po 9. b. m. chorych było 1469, umarło 717).

W Symbirskiej Gubernii Cholera znacznie się zmniejszyła. Po 20. Września było w całej Gu-

bernii chorych 746, wyzdrowiało 317, umarło 320, pozostało 109. — Gubernije Kałuzka, Tulska i Orłowska są w stanie pożądanym; we Włodzimierskiej Gubernii dotąd 7 tylko jest chorych.

Z ogłoszonych przez Ministerstwo spraw wewnętrznych przepisów ostrożności przeciw Cholery, o których namieniliśmy już w piśmie naszym, dodać należy jeszcze następne: Dla ustrzeżenia się Cholery należy unikać wszelkiego zbytku w napojach; nie tak do niej nie usposabia jak pijaństwo, mierne zaś użycie wina i wódki dobre przynosi skutki — piwo, zwłaszcza kwaskowe, młody kwas i kwas musujący, kwaśne mleko i t. p. są szkodliwe. — Wystrzegać się troskliwie należy wszelkiego zatrzymania transpiracji, owszem starać się o lekkie jej wzbudzenie i utrzymywanie przez użycie zamiast herbaty, rumianku, mięty, szalwii, melissy i innych ziół aromatycznych, dobrze jest nosić na ciele flanelę, lub przynajmniej obwiązywać żołądek pasem sukiennym, oraz codziennie wycierać całe ciało, lub przynajmniej nogi kawałkiem ogrzanego sukna — w mieszkaniach oprócz wiadomego wykładzania, rozstawiać w proszku lub roztworze solnik wapna (chlorure de chaux). Jeżeli już w kim się okaże Cholera, tedy po należytem o tém przeświadczeniu się przed przybyciem jeszcze lekarza, należy puścić choremu krew od 1/2 do 1 1/2 funta z ręki, podług stopnia choroby i składu pacyenta, oraz dawać ciepły napój z ziół aromatycznych wyżej wymienionych, nacierać ciało, a zwłaszcza pod łyżką kamforowym lub ammoniakalnym spirytem, terpentyną, wódką nałaną na gorczycę, pieprz prosty lub strączkowy. Do żołądka przykładać gorący popiół, owies, otręby, a w niedostatku tego, płaty namoczone w tak gorącej wodzie, jak tylko człowiek wytrzymać może. Nie mało także służy przykładanie pod łyżką gorczycy z ogrzanem kwaśnem ciastem, miękiszem od chleba z octem, lub tartego chrzanu i przystawienie pijawek do żołądka. Nadto ciepłe wanny, lub w niedostatku, obwijanie całego ciała w ogrzane kołdry, zmoczone ciepłą wódką, mogą usmierzyć chorobę. Użycie dalszych środków i lekarstw zależeć powinno od lekarza.

WIDOWISKA we LWOWIE.

Teatr polski. — Dziś: *Amerikanin w Paryżu*, Komedyja w 5 aktach.

(Do tego Nru. Gazety dołączony jest Nr. 46. Rozmaitości.)